

ความขัดแย้งในการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองอุทัยธานี (พ.ศ. 2528-2533)

นายศิริศักดิ์ ศิริมังคะลา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-578-229-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017006

i 10311579

Conflicts in Local Politics : A Case Study of Uthai Thani Municipality

(B.E. 2528-2533)

Sirisak Sirimangkala

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

For the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-578-229-7

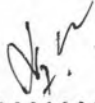

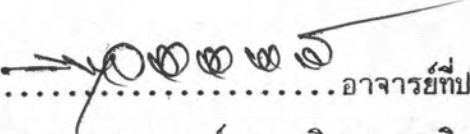
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความขัดแย้งในการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองอุทัยธานี
(พ.ศ. 2528-2533)
โดย นายศิริศักดิ์ ศิริมังคะลา
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สុจริตชนารักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรวิชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

ศิริศักดิ์ ศิริมังคะลา : ความขัดแย้งในการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี

เทศบาลเมืองอุทัยธานี (พ.ศ. 2528-2533) (CONFLICTS IN LOCAL POLITICS :
A CASE STUDY OF UTHAI THANI MUNICIPALITY (B.E. 2528-2533)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์, 197 หน้า. ISBN 974-578-229-7

แม้ว่าการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลของไทย ได้ถูกนำมาใช้เป็นระยะเวลาอันยาวนานอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังไม่อาจที่จะเป็นสถาบันหลักในการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะปัญหาอันเนื่องมาจากความไม่พร้อมของกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่น ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อระบบการเมืองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

การศึกษาครั้งนี้ จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงลักษณะของการก่อกำเนิดกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่นในระบบเทศบาล และความเข้มแข็งหรือความอ่อนแอของกลุ่มดังกล่าว ตลอดจนศึกษาถึงลักษณะและสาเหตุของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม

ผลของการศึกษาพบว่า การรวมตัวกันขึ้นเป็นกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่นนั้น อาศัยรากฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัว ตามระบบของพรรคพวกและระบบอุปถัมภ์ ระหว่างผู้นำของกลุ่มกับบรรดาสมาชิก การเข้าร่วมกับกลุ่มของสมาชิก ด้วยเพราะเห็นความสำคัญของหัวหน้ากลุ่ม และผลประโยชน์ที่อาจได้รับจากการเป็นผู้รับการอุปถัมภ์ หรือ จากการเข้ามาทำหน้าที่ในฐานะฝ่ายบริหาร ลักษณะดังกล่าวเป็นการยึดถือตัวบุคคลมากกว่าหลักการ หรือนโยบายของกลุ่ม ทำให้กลุ่มมีความอ่อนแอ และง่ายต่อการเกิดปัญหาความขัดแย้ง ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพราะสมาชิกมีความต้องการที่จะเข้าไปมีอำนาจ และให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเมืองท้องถิ่นต่าง ๆ นั้นเอง แต่กลุ่มไม่สามารถจัดสรรอำนาจและผลประโยชน์ดังกล่าวได้อย่างเป็นที่พึงพอใจของสมาชิก และส่งผลต่อการสลายของกลุ่มในที่สุด

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา 2533.....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

SIRISAK SIRIMANGKALA : CONFLICTS IN LOCAL POLITICS :
A CASE STUDY OF UTHAI THANI MUNICIPALITY (B.E. 2528-2533).
THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. WITHAYA SUCHARITHANARUGSE, Pd.D..
197 pp. ISBN 974-578-229-7

Although the municipality as a form of local government has been in long and continuous existence, still it cannot function as main institution to help develop democratic system of government in Thailand. This is due partly from the unpreparedness of local political groups which are essential to the effective functioning of the municipality.

This study has as its aim to find out the characteristics of the formation of groups at the level of municipality, their strength and weakness, including the nature and causes of conflicts within the groups.

What is learned from the research points to the fact that the basis of local political group formation are the personal relationship among friends and the patronage system between the leader and followers. People join the group because of the realization of the significance of leader and benefits to be had within the patronage system or from serving as local executive. Thus, personality is highlighted more than the principle. This helps to weaken the group and leads to conflicts within the group. Conflicts stem mainly from the desire for power of each member and to reap benefits. The inability of the group to provide such things causes dissatisfaction among members and, thus, disintegration of the group in the end.

ภาควิชา ..การปกครอง.....
สาขาวิชา การปกครอง.....
ปีการศึกษา 2533.....

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างหาที่เปรียบมิได้ของผู้มีพระคุณหลาย ๆ ท่าน ท่านแรก คือ รศ.ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา ตรวจสอบ และแก้ไขวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รศ.ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่ช่วยกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษายิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ต้นสังกัดของผู้วิจัยที่อนุญาตให้ลามาทำการศึกษาค้นคว้าจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

ผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อแนวความคิด เริ่มต้นที่จะทำการศึกษาวิจัย ในหัวข้อนี้ ก็คือ คุณไมตรี กลับชัยนาท คุณสุวัฒน์ หมั่นภารณา และคุณรุ่งสรรค์ บุญสรรค์ จากการได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก คุณรังษี อุทยานันท์ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองอุทัยธานี คุณณรงค์ ด่านพานิช เทศมนตรีเทศบาลเมืองอุทัยธานี คุณนริศร์ ศรีโพธิ์ปลัดเทศบาลเมืองอุทัยธานี คุณเฉลิมชัย พัฒนภรณ์ คุณทวายเป็น เศรษฐพานิช คุณวิรัตน์ สอนศิลป์พงศ์ คุณวิรัตน์ เทพสินธพ และท่านสมาชิกสภาเทศบาลเมืองอุทัยธานีทุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้คำสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความมีน้ำใจ และระลึกอยู่เสมอว่า ถ้าปราศจากคำบอกเล่าที่ล่วงแล้วแต่เป็นข้อคิดอันเป็นประโยชน์เหล่านี้แล้ว ผู้วิจัยคงไม่สามารถทำการศึกษาค้นคว้าสำเร็จลุล่วงด้วยดีได้ ความสมบูรณ์ของข้อมูลในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดขึ้นได้เพราะความเอื้อเฟื้อของท่านผู้มีพระคุณทุกท่าน

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณเจ้าพนักงานเทศบาลเมืองอุทัยธานีทุกท่าน ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าหาข้อมูลและหลักฐานต่าง ๆ อย่างเป็นกันเองและด้วยความเต็มใจยิ่ง ขอขอบคุณ คุณอัจฉรา ศิริมิ่งคะลา คุณจารุณี ศิริมิ่งคะลา และคุณสุนัตรา ศิริมิ่งคะลา พี่และน้องสาวที่เสียสละเวลาในการพิมพ์ต้นฉบับวิทยานิพนธ์และแก้ไข อย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ทั้งยังคงคอยเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยจนสามารถเขียนวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ความรัก ความอบอุ่น กำลังใจ และความห่วงใย ที่ล้วนแล้วแต่เกิดขึ้นมาจากความจริงใจของ คุณปราณี ศิริมิ่งคะลา ที่มีต่อผู้วิจัย อีกทั้งยังช่วยเป็นธุระติดต่อและจัดการนัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์ การบันทึกเทปการสัมภาษณ์ และจดบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยสามารถรวบรวมข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ และคุณศิริณี ศิริมิ่งคะลา ที่มีส่วนทำให้ผู้วิจัยเกิดกำลังใจขึ้นอย่างแปลกประหลาด และทำให้ผู้วิจัยเกิดความเพียรพยายาม มุ่งมาจะจนสำเร็จการศึกษา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบแทบเท้าบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูผู้วิจัยด้วยความรัก ความอบอุ่น สัมผัสทั้งกำลังใจ กำลังกาย และกำลังทรัพย์ ในการเล่าเรียนของผู้วิจัยตลอดมา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เปรียบเสมือนหนึ่งเป็นบ้ำาหลอมแห่งพลังใจ พลังกาย และพลังความคิด จนสามารถฟันฝ่าอุปสรรคและปัญหาหน้การกระทั่งได้บรรลุถึงทางแห่งความสำเร็จ ความวิริยะ อุตสาหะ ทั้งหมดของผู้วิจัย ตลอดจนผลของความดีและประโยชน์ทั้งมวลอันบังเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมกราบเป็นกตเวทิตาคุณแด่บิดา มารดา ด้วยความเคารพรัก ณ โอกาสนี้

ศิริศักดิ์ ศิริมิ่งคะลา

ตุลาคม 2533

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
สภาพปัญหาและความสำคัญของเรื่อง	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
สมมติฐานของการศึกษา	7
ขอบเขตและวิธีการศึกษา	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	8
การนำเสนอเรื่อง	9
2 กรอบแนวความคิดและทฤษฎีในการวิเคราะห์	10
แนวความคิดเกี่ยวกับระบบการเมืองท้องถิ่น	10
แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่ม	20
แนวความคิดในเรื่องกลุ่มย่อย	52
แนวความคิดว่าด้วยความขัดแย้ง	55
3 ระบบการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอุทัยธานี	64
ประวัติความเป็นมาของเทศบาลเมืองอุทัยธานีพอสังเขป	64
เหตุการณ์ทั่วไปก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2528	70
การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2528	79
4 ลักษณะการก่อกำเนิดกลุ่มวุฒิไกร-รังษี	83
ภูมิหลังของสมาชิกกลุ่มวุฒิไกร-รังษี	84
บทบาทของสมาชิกภายในกลุ่มวุฒิไกร-รังษี	91
ลักษณะการรวมตัวของสมาชิกกลุ่มวุฒิไกร-รังษี	102

ลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มวุฒิไกร-รังษี	104
การวิเคราะห์กลุ่มวุฒิไกร-รังษี	108
5 ลักษณะของความขัดแย้งภายในกลุ่มวุฒิไกร-รังษี	116
เหตุการณ์ภายหลังการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2528	116
มูลเหตุแห่งความขัดแย้งภายในกลุ่มวุฒิไกร-รังษี	125
ฝักฝ่ายทางการเมืองในกลุ่มวุฒิไกร-รังษี	134
พฤติกรรมความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่น	140
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	175
บรรณานุกรม	185
ประวัติผู้เขียน	196

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	66
ตารางที่ 3.2	68
ตารางที่ 3.3	69
ตารางที่ 4.1	90
ตารางที่ 4.2	90
ตารางที่ 4.3	91

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 4.1	113
แผนภาพที่ 4.2	114
แผนภาพที่ 5.1	172
แผนภาพที่ 5.2	173